รายงาน

ณพาภรณ์ ปรีเสม
Napaporn_ply@yahoo.com

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านอีมาด - อีทราย
น้อมนำหญ้าแฝก แก้ปัญหาสภาพดิน (จบ)

ชุมชนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านอีมาด-อีทราย เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่น้อมนำแนวพระราชดำริเรื่องหญ้าแฝกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผ่านการส่งเสริมจากหน่วยงานในพื้นที่ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน ไปปฏิบัติใช้กับพื้นที่ของหมู่บ้านจนเกิดเป็นผลสำเร็จเห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นทั้งสามารถเพิ่มผลผลิตรวมถึงลดการพังทลายของหน้าดินได้อย่างเห็นผล นอกจากนี้ชาวบ้านยังใช้หญ้าแฝกในการคลุมดินแปลงปลูกสตรอว์เบอร์รีด้วย

นายชาตรี วาจักดี เกษตรกรในตำบลแก่นมะกรูดเป็นหนึ่งในหลายครอบครัวที่ใช้หญ้าแฝกในการแก้ปัญหาการพังทลายของหน้าดินได้อย่างเห็นผล โดยปลูกหญ้าแฝกแก้ปัญหาพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งได้รับคำแนะนำจากสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี ในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน กล่าวว่า ได้นำหญ้าแฝกมาปลูกในพื้นที่ โดยปลูกเป็นแถวยาวติดต่อกันขวางแนวลาดของพื้นที่ เพราะแต่เดิมหน้าดินบริเวณนี้จะถูกชะล้างไหลลงไปที่ตีนเขาซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย นอกจากทำให้ที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหายแล้ว ยังไม่สามารถทำการเกษตรกรรมในพื้นที่ได้ เพราะไม่มีที่ยึดหน้าดินไว้

"จุดสนใจการปลูกหญ้าแฝกเพราะได้รับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์ และเห็นเกษตรกรที่อื่นในพื้นที่ที่ปลูกหญ้าแฝกได้รับผลสำเร็จ จึงตั้งใจที่จะศึกษาเพื่อนำหญ้าแฝกมาปลูกในพื้นที่ อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากสถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานีให้เข้าร่วมโครงการปลูกหญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ลาดชันชุมชนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง บ้านอีมาด-อีทราย ซึ่งได้รับความรู้ในการดูแลหญ้าแฝกอย่างถูกวิธี จนทำให้การปลูกหญ้าแฝกมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถป้องกันดินพังทลายได้เมื่อมีฝนตกหนัก และมีการปรับปรุงบำรุงดิน มีการปลูกซ่อมหญ้าแฝกอย่างสม่ำเสมอ มีการตัดแต่งใบหญ้าแฝกเพื่อเป็นการกระตุ้นให้หญ้าแฝกแตกกอได้เร็วขึ้น รวมถึงมีการดูแลหญ้าแฝกให้ได้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จนปัจจุบันพื้นที่สามารถทำการเกษตรกรรมและลดการพังทลายของหน้าดินได้อย่างเห็นผลจริง" นายชาตรี กล่าว

ทางด้านนาย **อำพล เสนาณรงค์** องคมนตรี กล่าวถึงการตรวจเยี่ยมครั้งนี้ว่า งานวิจัยแฝกของกรมพัฒนาที่ดินซึ่งก็มาเลือกที่ค่อนข้างจะเหมาะสม ก็มีการปลูกพืชเมืองหนาวด้วย เป็นพื้นที่สูงของเขตจังหวัดอุทัยธานี และในเขตอำเภอบ้านไร่ซึ่งผมเองก็ไม่เคยมาเหมือนกัน พอทราบอยู่ว่าบ้านไร่เป็นพื้นที่กสิกรรม มีการปลูกข้าว ปลูกพืชเกษตรผสมผสานมานานแล้ว จะมีการปลูกพืชเมืองหนาว อย่างน้อยก็มีการปลูกสตรอว์เบอร์รีแล้วก็มีการปลูกแฝกในพื้นที่ที่เป็นที่ลาดชัน อันนี้ก็เป็นที่สำคัญมาก เป็นตัวอย่าง และเป็นงานวิจัยที่เราใช้ประยุกต์ได้มาก อย่างเมื่อวานที่ห้วยขาแข้งก็ค่อนข้างจะเป็นพื้นที่ราบ แต่ที่นี่เป็นที่ลาดชันก็มาปลูกแฝกทำให้สามารถปลูกได้ โดยวิธีการซึ่งถูกวิธี อย่างการปลูกขวางตามระดับความลาดชันของพื้นที่ ซึ่งถูกตามหลักทฤษฎี และก็ดีใจที่เราก็ได้มาพบกับชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ซึ่งก็ทำการเกษตรอยู่แถวนี้ แล้วก็มีการปลูกหญ้าแฝกป้องกันดินพังทลาย แล้วเขาก็ได้พาไปดูพืช และระหว่างที่เขาปลูกในระหว่างพื้นที่ที่ปลูกแฝก เขาก็ปลูกพืชหลายอย่างก็มียางนา มีสตรอว์เบอร์รี พืชเมืองหนาว อีกอันที่เขาปลูกได้ซึ่งก็เป็นสิ่งใหม่ของผมที่ได้ทราบว่าในจังหวัดอุทัยธานีสามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้

"นอกจาสตรอว์เบอร์รีแล้ว ก็อาจจะนำพืชบางอย่างที่เรากำลังสนใจ เช่น ภูคาซึ่งคนไทยเราก็นำมาจาเนเธอร์แลนด์ ส่วนมากก็จะนึกว่าปลูกได้เฉพาะเมืองเหนือที่มีอากาศหนาว แต่ตอนนี้ก็ปลูกได้หลายแห่ง เช่น กรุงเทพฯ ก็ปลูกได้ ที่อีสาน จ.บุรีรัมย์ ก็ปลูกดอกภูคาได้ ที่นี่ผมว่าก็น่าจะลองทำสู้ๆ กัน มันเย็นในหน้าหนาว ส่วนมากจะไม่สูงมากนัก แต่ว่าเนื่องจากยังมีต้นไม้อยู่และยังมีภูเขาก็ให้เขาพยายาม แนะนำการปลูกที่ถูกวิธี แต่ว่าแฝกที่เอามาแจก ผมก็พยายามที่จะให้เขาเข้าใจว่า ไม่ใช่ต้นไม้หรือหญ้าเท่านั้น แต่มันเป็นหญ้าที่มีความหมาย ถ้าเขารู้ว่าแฝกคืออะไร เขาก็จะเข้าใจ ก็เป็นแฝกที่ในหลวงท่านทรงได้นำมาขยายพันธุ์แล้วก็นำมาเผยแพร่ต่อมา เพราะฉะนั้น ต้นเดียวที่ได้มาก็พยายามรักษาต่อไปให้มันขยายพันธุ์ต่อไปได้เรื่อยๆ" องคมนตรี กล่าว

พื้นที่ชุมชนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านอีมาด-อีทราย เป็นหนึ่งตัวอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ที่ประสบปัญหาสภาพความเสื่อมโทรมของดิน เห็นถึงผลสำเร็จในการน้อมนำแนวพระราชดำริเรื่องหญ้าแฝกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานไว้เพื่อแก้ปัญหาดิน เพื่อนำหญ้าแฝกไปใช้เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและน้ำที่เหมาะสม เพื่อให้ทรัพยากรดินคงความอุดมสมบูรณ์ และคงความอุดมสมบูรณ์เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมไปด้วยคุณค่าเพื่อลูกหลานของเรามีไว้ใช้สืบไป